

50/

Kadunud tütar

ehi

salaurka ohwer.

Intustus Tallinna elust.

Kirjutanud Riivilombi Ints.

Tallinnas, 1922 a.

R. Brandies'i raamatukaupluse kirjastus.

K. Brandies'e raamatukauplus

Tallinnas, Suure Tartu m. № 22.

•••○○○○•••

Kirjastus ja ladus olevate raamatute nimekiri.

Vaimulikud raamatud.

M. I. Eisen. Kodune lauluraamat. Kristlikkudele peredele. Hind 20 mrk.

I. Bergmann. Uued vaimulikud laulud. Hind 26 m.
Kodune Jumalateenistus. Palve raamat nädala ja teiste aegade palvetega. Hind 20 mrk.

Viimne kohtu päev ja igavene aeg. Hind 20 mrk.

Haigevoodi Jeesuse jalge ees. Hind 15 mrk.

Nooresoo kirjavara.

Karl Evald. Kahejalgne. Hind 15 mrk.

Isamaa sõda. II. Vangipõlv Venemaal 1812—1814.
Hind 15 mrk.

Laste raamatud.

I. Sommer. Laste jõulu jutud. Hind 5 mrk.

E. L. Rass. Kullakedrajad. Hind 10 mrk.

Kaks kure kingitud kotti. Hind 15 mrk.

Kuke ABD raamat lastele. Hind 20 mrk.

Richard Kivi. Minu raamat. Piltidega lastele. H. 125 m.

A - 4907

Kadunud tütar

ehf

salaurka ohwer.

Jutustus Tallinna elust.

Kirjutanud Riivilombi Ints.

Tallinnas, 1922 a.

A. Brandies'i raamatukaupluse kirjastus.

39587138

TARTU ÜLIKOOLI Ehrenpreis'i trüft, Tallinnas.
RAAMATUKOGU

Tütre kadumine.

Kitsas oli toakene, milles elas Willem Haab oma abitaasa Alma ja tütre Hildaga, kuid seda suuremat vaikist mõnusest pakkus ta õhtuil, kui kogus kogu perekond töölt — isa wabrikust ja ema pashimast.

Täna oli ses kehwas pesakeses iseäranis elaw rõõm, sest õhtu eeli oli külasse tulnud naabri linna-st onu Oskar, kes ka õõits Haabade poole pidi jääma. Suwitawas jutuaajamises ei pandud tähelegi kuidas lendas aeg ja kui korraga kell kaksteist pauku lõi.

Onu meelest oli nagu oleks kell sihe paugu rohkem löönud kui õigus ja ta sõnas:

„Kell lõi wist kolmteistkümmend . . . Kas te lugesite keegi?..“

„Heldekene!“ ehmus Alma, umbes neljakümne aastane naisterahwas, kelle näolt lugeda wõis, et leiwapaluke talle mitte muretalt kättesaadaw ei olnud. „Juba kestköö käes ja Hilda ei tule ikkagi weel koju!“

„Läts wafst teatri ja seal läheb etendus wahel, kui piff ~~on~~ on, üle kella kaheteistkümnene,“ rahustas onu.

„Ei,“ wastas ema. „Ta ütles, et ta läheb kinno.“

„Kinos läheb ka wahel kauem weel, kui teatris,“ rääkis onu edasi. „Mäletate weel, kui ma minewal korral siin käisin, ja kui meie kinost tulime, oli teatres juba pime.“

„Aga ta läts juba kell 7 ära.“

„Noh, jalutas weidi enne wõi oli pilt nii ilus — jäi teist korda vaatama.“

„Niikaua ei ole ta kunagi olnud.“

„Wõib olla, ongi juba teel. Hult maad tulla ka.“

Ema rahustas end ja jutt läts teiste asjade peale, kuid warsti näpistas jälle mingisugune tume aimdus õrna ema süda ja ta kartis:

„Kui talle wafst mingi õnnetus ei juhtunud!“

„Mis talle ikka wõis juhtuda,“ kahitles isa.

„Warasta talt midagi ei ole . . .“

„Aga noor tütarlaps . . .“ algas ema.

„On ta seni ostand toju tulla, ostab nüüd ka,“ segas isa, kel onuga põnew jutt efil ja kellele ema hädaldamine segawana tundus.

„Kuri aeg, ilm . . .“ jatkas ema.

„No ega's teba keegi ennaft ikka ära warasta, nüüd tütarlaste rõõwimisi enam ei ole ja ega's me Metsinimeste maal ela, kus inimeste nagu jäneste peale jahhti peetakse, et aga maha tappa ja ära süüa! . .“

„Tänu Jumalale!“ ohkas ema.

„No vaat!“ pidas isa asja lõpetuks ja pööras jälle onu poole.

Kuid juba ärewil ema süda ei saanud rahu.

„Aga wast juhtus mõni muu õnnetus — jäi hobuse wõi auto alla!“

Seda rääkides käis hirmu judin ema tehaft läbi.

„Siis oleks ta ju koju toodud,“ arwas onu rahustades.

„Aga kui haigemaija wiidi?“

„Siis oleks vähemalt teatudki.“

Jälle pöördus jutt muiale, kell näitas juba ühte, aga Hilda ei tulnud iikagi weel.

Kell lõi walju, nagu otsustawa paugu.

Ena südamel lõi mingisugune paha aimdus. Ja talle näitas, nagu oleks ta oma wiivitamisega hiljaks jäänud, nagu oleks wõidud ära hoida häda-ohu, kui oleks tõttatud.

„Nüüd on kindlasti midagi juhtunud!“ närwil-les ta. „Sa Willem, pead vaatama minema!“

„Ja kuhu?“

„Wälja. Wast juhtud teda nägema.“

„Kus mina teda otsida tean?“

„No küll on isa!“ hädaldas ema. „Sinu pärast söögu wõi murdjad su lihase lapse ära ja sa ei tee wäljagi. . .“

„No, mis ma saan siin siis teha?“ torises Willem, pehme loomuga, arg ja laisawõitu mehike.

„Mine politseisse ja teata, et Hilda koju ei ole tulnud!“

„Ja mis politseil sellega asja?“

Küüd lõppes elumuredest närviliseks muutunud ema kannatus:

„Ma lähen ise!“

„Mine,“ sõnas Willem rahulikult nagu oleks sellega terwe küsimus lahendatud.

Alma tõmbas suurrätiku ümber ja läks.

„Küll ta koju tuleb!“ arvas onu.

„Kuhu ta ikka läheb,“ oli isa nõus. „Ja kas tead, mis me siis teeme?“

„Noh?“

„Peidame Gilda ära ja kui ema koju tuleb, las otsib ja votab. . .“

„Ei maksa teda piinata,“ arvas onu.

Ja jälle kaldus jutt muude asjade peale. Mitte seda, et Willem oma tütart ei oleks armastanud, kuid ta oli noores eas ise palju kannatusi ja hädaohu läbi elanud ning nende vastu üksteisjeks muutund ja nii ei tundud ta oma südames siis ta praegugi tütre äraoleku üle piina.

Kuid aeg läks.

Onu, kes vahetewahel pilku tunnikella peale heitis, muutus ikka enam ja enam rahutumaks, ei tulnud ei Gilda koju ega Alma tagasi. Siiski ta suutis oma rahutust warjata ja Willem ei pannud muu pere äraolekut tähelegi.

Seal tuli väite wahel jutusse. Ja kell lõi parajasti kolm. Kõvasti ja wäljakutsuwalt.

„Tohoo, juba kolm!“ sõnas Willem. „Waja magama heita. Kuhu see Alma läinud?“

Kuid enne, kui onu vastata sai, tuli talle omale meelde ja ta küsis:

„Kas Hilda veel kodu ei ole?“

„Ei tea, kus ta on,“ vastas onu.

Nüüd muutus ka isa rahutuks ja tõusis üles.

Seal kuuldus väljas kolin.

„Tulewad!“ sõnas Willem ja istus maha.

„Üheainsa jalajäljed on,“ arvas onu.

„See on siis Hilda. Alma, vaat, otse kuni hommituni!“

Kuid Willem effis. Tulija oli Alma.

„Ei ole veel Hildat kodus?“ oli ta esimene küsimine.

„Ei ole.“

Tõnetult langes ema toolile.

„Kusagil ei ole!“ rääkis ta nagu merehädaline.

„Kõik kinod ja teatrid on ammu finni. Politseist kuulati järele — kusagile haigemajasse teda ka viidud ei ole!“

Nüüd ei leidnud ka hea onu enam trööstivat sõna ja toateses valitses rõhuv vaiksus.

Kuhu jäi Hilda?

Hilda oli kuuteistkümnene aastane tütarlaps. Nägus ja õrnatundeline. Ta oli vanemate poolt saanud hea kasvatuse ja selle tõttu oli ta viisakas ning sõnakuulelik.

Ta teenis Malki kübarategemise äris ja oli ainute neiu seal, kellel mitte kawaleri ei olnud, kuna teistel neid üks eht mitu oli. Selle tõttu waatasidki teised Hilda peale alandawa pilguga, kuid et Hilda kannatlik ja armas tütarlaps oli, siis ei rikkunud ta mahetord teiste kaasteenijatega ja nad olid äris kõik ühised sõbrannad.

Kas oli Hilda õnnelik? Ei, seda ta ei olnud, kuid ta ei olnud ka õnnetu, sest teda oli maast madalast õpetatud kannatama ja oma saatusega rahul olema.

Kuid iga naisterahwas on midagi naisterahwalikku. Ja et Hilda ise ehteid ja häid riideid kanda ei saanud, siis käis ta tihti kinos ja teatris, et sellele näitelawalise ja näitelinalise ilususele kaasagi elada.

Viimasel ajal sobis temaga ligemat tutvust keegi preilike, kes õige tihti kübaraid wormeerida lastis, ja kellel luba oli töötuas käia. Ja õige warsti omas ta Hilda usalduse.

Nad hakkasid lähesei kinos ja teatris käima.

Netty Rall, nii nimetas ennast see preili, käis muidu riides õige hästi, kuid kui nad õhtul Hildaga kuhugi läksid, pani ta enese ka võimalikult lihtsalt riide, et Hildat, kes tehw, mitte haawata ja järele järgust kindlamat ja püüwamat sõprust saawuta.

Nii läks ligi kuu. Ühel päewal kinos ühte pilti waadates, kus uulitsatüdruk kõrgets seltskonna daamiks tõusis, küsis Netty:

„Kas sa Hilda ei tahaks ka tõusta paremale järjele ja kanda ilusaid riideid?“

Hilda ohkas.

„See on võimata. Nii võib olla ainult pildi peal ja juttudes. Elus seda juba ette ei tule.“

„Miks ei tule!“ sõnas Netty. „Kui sa kelle-gile edasi ei jutusta, räägin sulle ise ühe tõeste süündinud loo.“

„Ma ei räägi kunagi, mis keelatud, edasi.“

„Noh, tea siis,“ algas Netty. „Mina ise olen maast madalast kõrgemale tõusnud. Mitte nii kõrgele, kui see selle pildi peal, kuid palju paremale järjele, kui sina. Sa tead, mul on palju ilusaid riideid, mul on raha . . . Et sa tea?“

„Tea.“

„Aga tead, et ma olin kord waene tüdrukutene, põrandapešia ühes wiletšas söögimajas. Mul ei olnud muud wara kui kaks särki ja üks kirju pitsikleit. Aga, näe, kas ma ei ole tõusnud?“

„Kallis Netty, ätle, kuidas?“

„Sinust ei saa ju järeleegijat!“

„Uju, Netty, kui sina juhatab — ma püüan!“

„Hea küll. Anna oma sõna, et sa nii teed nagu ma õpetan ja sa wõid ise hästi elada ja ka oma wanemaid aidata. Sa saad ise õnnelikuks ja teed teisi õnnelikuks. Ja täna saatust, et sul on kes sind niikaugele juhatab, mina aga jõudsin sihile pita waewa ja otsimiste läbi.“

„Ma tänan sind, kallis Netty!“ jostistas Hilda.

„Ma tahan sulle eluaeg tänulik olla.“

„Ei ole waja tänu,“ wastas Netty. „Minu kui sõbranna kohus on sind aidata. Sinu õnn, kui

ja selle aitawa kae wastu wõtad ja oma sõna annad nii talitada, nagu mina juhatan."

Hilda haaras Netty kae pihku, pigistas seda ja finnitas:

"Ausõna! Ma teen nii nagu sa käsed."

"Wäga hea. Ma tulen homme. Kuid ära sa sellest kellegile ka oma kodus, sõnagi lausu."

"Ei!"

Hilda südames olid äratud lained. Võõlgi unenäos oli ta juba selle hiilguse tsel, mida näinud ta õhtul finos.

Siis hoolitsen ma, et mu armas emake ei pruugi enam ennast tööga waewata ja et ka isa wanapõlwe puhkust maitsta saaks," mõttes ta endamisi.

Järgmisel päewal tuli Netty kübaraärisse.

"Küsi ennast paaritümne minutiks wabaks," ütles ta Hildale.

"Ei tea, kas proua lubab!" kahtles Hilda.

"Miks ta ei luba," wastas Netty. "Teised preilikesed tarwitawad niisuguseid wabakslubamisi palju enam, kui sina."

"Ma ei olegi weel end tööajal wabaks palunud."

"No, waat, siis on sul peaaegu nagu õigus. Mine ja küsi."

Hilda läks ja alandlik, nagu ta oli, kahtles ta eneses, kas äriproua teda wabaks lubab või mitte.

"Armuline proua, lubage mulle paaritükim-nets minutiks wälja minna!" palus ta.

"Minge!" oli lühike wastus.

Rõõmsal näol teatas Hilda Netthyle, et teda lubatud ja nad astusid tänavale.

Nad jõudsid ühe toredama kohvimaja ette.

„Astume siia sisse!“ ütles Netthy.

„Aga“ . . . kogeles Hilda.

„Ära puistle midagi. Mina maksan kõik!“

„Ma ei või lubada, et sa ennaft minu pärast kuulutad.“

„Rahusta ennaft, kui ma su heale järjele aitan, küll sa siis mulle tagasi tajud.“

Netthy lükkas ukse lahti ja lasi Hilda eel sisse.

Misjugukses kohas polnud Hilda enne käinud ja ta tujatas. Kõik see oli nagu ta kinoski wabel näinud.

Nad wõtsid laua. Netthy tellis kaks lõunat, paberit, sulge ja tinti. Kui lõuna lõppend, lasi Netthy nõud ära wiia ja pani paberi ning tindi Hilda ette.

„Sa nüüd kirjuta, mis ma ette ütlen.“

Hilda wõttis sule kätte.

„Rahamehed!“ ütles Netthy ette. „Kes kingib kehvale neiuale wiistuhat marka. Teatada selle lehe talitussse „Hilda“ all.“

„Mis mõte sel kuulutusel on?“ küsis Hilda.

„Misjuguune rahamees hakkaks tundmata inimesele fincima wiistuhat marka?“

„Aga kas sa sarnaseid kuulutusi enne lugend ei ole?“ küsis Netthy.

„Olen küll.“

„No, siis kirjuta.“

„Aga kui ma alla kirjutan „Hilda,“ siis tunnewad teised ära.“

„Ega's fina ükfi Hilda ole. Aga minugi pärast kirjuta siis kuidagi teisiti. Noh, kirjuta „kehv neiu.“

Hilda kirjutas.

„Soo. Siin on raha, wii nüüd see kuulutus „Päewalehte“. Ma ootan sind seni siin.“

„Aga . . .“

„Ära räägi midagi wastu, ja andsid oma sõna. Eht kui ja just edasi wireleda tahad . . .“

„Anna andeks! Ma lähen!“ palus Hilda, wõttis kuulutuse ja raha ning astus wälja.

Põksuwa südamega wiis Hilda kuulutuse lehte ja tuli tagasi. Seal tuli talle meelde, et ta kõigest kahetümneks minutiks wälja lubatud ja et sellest ajast juba üks minut üle.

„Nüüd ma saan tingimata riielda!“ hädaldas ta, kohwimajasse sisse astudes.

„Ära karda!“ naeratas Netty. „Küll mina muretsen. Istu.“

„Ei ole enam aega!“

„Istu. Ma küsin sulle telefoni teel ajapitendust.“

Hilda istus. Ja Netty läks telefoni juure.

Tagasi tulles seletas ta, et Hilda weel termelt pool tundi ära olla võib.

Netty tellis šokolaadi ja nad wiitsid weel aega kuni Hilda tagasi töösse pidi minema.

„Küll võib ikka sel Netthl palju raha sisse tulla, et ta nii raisata võib!“ mõtles Hilda.

Viimase päewa sündmused olid ta pea nii segi ajanud, et ta liitus ja talitas nagu unenäos. Ja unenäod ise olid täis ilusat tulewast õnne.

Järgmisel päewal ilmus kuulutus. Hilda tundis, et ta punastab, kui teised ametiõed ajalehest kosjakuulutusi lugedes ta tema rahapalumise kuulutuse ette lugesid. Et mitte ennast ära anda, ajas ta midagi maha ja otsis seda tükk aega laua all.

„No niisugust hullu rahameest näliks küll ei leidu, kes kohe wiis tuhat marka kingib!“ arwas Uda.

„Miks ei kingi, kui neiu meeldib ja ostab wastu anda,“ wastas Walli.

„ . . . ostab wastu anda . . . “ läis Hilda mõtetest läbi. „Aga mida?“

Ta oli mingisugusesse nõiakeerdu sattunud, millest mõistus aru ei saanud.

Sel õhtul ta Netthyga kokku ei saanud, sellelt seletust küsida ja selle tõttu piinasid teda kõiksugu mõtted. Rõgu õõ ei saanud ta magada. Ja kui uni peale tuli, siis erutasid teda unenäod. Kuid näliks ei olnud need enam nii ilusad, hiilgawad, waid painajalikud koledad nii, et neiu ikka peaaegu higisena unepealt ärkas. Ka tikkusid mitmed unenäod korduma, muu seas kuskil kinos nähtud pilt, kus kurat waranduse eest kolm tilka werd nõudis. See kurat kuigas näliks teda, aga niipea kui ta sõrme löökama tahtis hakata, ärkas ta üles.

Hommitul tööle minnes oli ta roidunud, unine. Ja tema töö raskestas veel kuumus, mida sünnitas kitsasse töötuppa suurtest akantest tungiw palaw päike.

Tema ametiõed märkasid seda ja tegid tema kohta pilkawaid tähendusi.

„Näe, meie Hilda käis üleeila wäljas ja täna on ta unine. Ega see head ei tähenda. Su tal ikka mõni kawaler on, kes teda enam magada ei lase.“

Hilda kuulis seda, punastas, silda põksus sees ja filmade ette kerkis see kurat, kes unenäos tema sõrmest kolm tilka werd tahtnud.

Õhtupoolle tuli Netty.

„Balu weerand tundi wabaks ja mine waata, kas kuulutuse peale kirjja on tulnud.“

„Proua ei luba wast enam.“

„Küll ta lubab.“

„Ma üleeila olin kaua.“

„Eh! anna siis kwiitung siia, ma toon ise ära,“ sõnas Netty.

„Dota. Mül on kwiitung ülijaki taskus, ma toon ära.“

Ja Hilda pööras enese minetuts ümber, kuid Netty peatas teda.

„Tead, mis. Mine siiski, küsi proua käest luba, ma ei ole sugugi kehwa neiu järele riides. Mina wastutan. Mine, ära ole arg.“

Ja Hilda läks, kawatses ennast peawaluga wabandada, kui proua põhjuse järele peaks küsima. Kuid luba anti seekord nagu ennegi ilma pikema jututa.

Netty ootas jälle samas kohwimajas kuni Hilda kirjade järel ära käis.

Kuulutuse peale oli ainult üks kiri ja see käis:

Austatud neiu.

Ärge mõtelge minust pahasti. Ma tean, et mitte igatiks niisugust kuulutust lehte ei pane. Ma olen rikas ja omale ülesandeks teinud kehwi aidata. Kui teie tõeste kehwi olete ja mitte juhtumiste otsija, siis tulge kellegiga, kes teie kehvu tunnistada võib. E... tänavale majasse nr. 2-c õhtul kell 1/2 8-8-ni, mitte hiljem.

Austusega M...

„Do, mina tean, kes see on!“ hõistas Netty. „Ma tunnen teda. Tema laudu saingi ma heale järjele. Tead, mis. Ma tulen kaasa ja tunnistan, et sa tõesti kehwi oled.“

„Ma tänan!“ rõõmustas Hilda. Kõik maailma tema silmis oli nagu mingisuguse uue isearalise jära omanud.

„Tunda kohe, et aumees!“ seletas Netty. „Muidu lasteks üksi tulla ja kuhugi võõrastemaija. Aga tema käseb just nimelt kahetset tulla. Ujud sa nüüd, et sul hea tulevik ees on?“

„Ujun.“

„Selle viietuhandega võid sa nii head ära teha, et sul kunagi enam rahamuret ei ole...“

„Aga nüüd pean ma tagasi tööle minema — lardan, jään jälle hiljaks,“ kipitses Hilda.

„Jah, mine peale,“ lausus Netty. „Küllap varsti tuleb aeg, kus sul enam hiljaksjäämist tööle tarta ei pruugi. Aga kus me kohtame?“

„Ma tulen õhtul kell 7 välja ja ootan sind Wiruäärava mäel.“

„Hea küll. Ütle kodus, et ja kinno lähed.“

„Head terwit!“

„Rägemiseni.“

Hilda jõudis punktipealt lubatud ajaks tagasi tööle.

„Vaata Hildat,“ ititasid ametöed. „Seni oli nii wait ja waga nagu wesi kinnitaswanud tiigis, aga nüüd hakkab õige hoogeti peale. Ai, ai, ai...“

Hilda ei pannud enam tähelegi. Ta uskus Netty sõnadesse, et warsti ei pruugi tal enam nende pilkamisi kannatada.

Ja nagu räägitud, tuli ta õhtul kell 7 kodust wälja, üteldes et ta kinno lähed ja Wiruwärawa mäel Nettyt juba eest leides, sõitsid nad woorimehel T... tänawale, ausa rahalubaja M... juurde.

Murjatuse wõrgus.

Isand M... oli wäga lahke mees. Mõlemaid naisterahwaid istuda paludes, kuulas ta ära Netty jutustuse Hilda lehmusest. Ja Netty oskas rääkida! Ta maalis ette Hilda elu täis kannatamisi ja wiletsust. Oma abipalumisega Hilda heats läks ta koguni nii laugele, et Hildal päris häbi hakkas.

Seba märkas isand ja tähendas:

„Ärge laste pead norgu neiu, Haab. Häda ei anna häbeneda.“

Kui Netty lõpetand, sõnas ta:

„Ma olen väga liigutatud teie saatusest, neiu Haab. Ma oleks ületõhtune, kui teile seda summat kinkimast keelduksin. Olge head.“

Ta võttis rahataskust viis värsket tuhaneliit ja ulatas need Hildale.

Hilda ei ostanud, kuidas oma heategijat tänada!

„Pole vaja, pole vaja!“ tõrjus isand. „Iga õige inimese kohus on nii teha nagu mina tegin. Ja ma tunnen, ma pean veel enam tegema. Teie, neiu Haab, peate parema koha saama. Veel täna lähete teete, kaubad ära ja siis lahkute oma endiselt kohalt. Kas saaksite walmis majawalitsejanna kohaga?“

Hilda kogeles wastamisega, kuid Netthy tuli talle appi.

„Miks ei saa! Ta ostab kodu hästi korraldada.“

Näha oli, et isand selle seletusega rahule jäi, kuid fiiski küsis ta Hildalt:

„Mis teie arwate?“

„Ufun, et saan küll walmis.“

„Wäga hea. Seal saate kümme korda enam palga, kui teie praeguse töö juures.“

„Ma olen teile väga tänulik!“

„Pole vaja tänada!“ sõnas isand, võttis taskust nimekaardi ja kirjutas sellele adressi peale ning ütles:

„Teie lähete selle kaardiga ühe proua juurde ja seal saate koha. Ma teatan telefoni kaudu teie tulekut juba ette.“

Isand tõusis püsti.

„Lähme,“ sõnas Netthy. „Näita kuhu tuleb mina?“

Hilda ulatas kaardi Netthyle.

Netty waatas ja pani siis tasku ning andis
isand M . . . le jumalaga jätmiseks käe.

Kui nad wälja tulid, sõnas Netty:

„Sõidame kohe sinna, muidu wõib see koht
käest ära ka weel minna. Minul läks omal ajal
üks koht nii käest ära ja oli tööd, enne kui uue
asemele sain “

Nad sõitsid.

Wastu wõttis neid keegi pats proua, kes neist
paarist toast läbi wiies ühes wäikeses toakeses istuda
palus.

Hilda waatas ringi. Seinad olid kaetud wai-
padega ja toas ainult nahk mööbel, mille keskel
juur ümargune laud.

Warsti toodi liivööri. Kui Hildale pakuti, tõr-
kus ta:

„Tänan, ma ei joo!“

Netty ligines talle ja sõjistas:

„Sa pead jooma. Täna! Pärast wõid jälle
kainust pidada. Kui sa aga täna jonnid, wõib kõik
luhta minna ja ma ei saa siis find ka enam aidata.“

See mõjus. Hilda jõi.

Sa imestas. Ta teadis jeni, et wiin kibe on,
kuid see, mis ta jõi oli magus, maitsew.

Läks weidi aega, mille jooksul Hilda oma olu-
korra üle jõudis teateid anda, kui sisse astus tubli
tüüpe meesrahwas.

Proua palus teda lauda, ilma et ta teda olets
tutwustanudki. Kuid nähtawasti oli Netty talle
juba enne tuttam.

Joodi. Seal tuli Hildale meelde, et ta koju minema peab.

„Küll sa jõuad!“ rahustas Netty. „Ma tean, see sulle ei meeldi, aga kannata ära. Juba oma tulewiku pärast.“

Ja Hilda rahunes.

Joodi ohtrasti. Ja Hilda, keda seni kaine mõistus walitsenud, kaotas tasakaalu ja andus täieste laudkonna meeleollu.

Varsti kadus proua salamahiti toast.

Wõõras herra ligines Hildale ikka enam ja enam. Hilda, alkoholist uimane, ei awaldanud ka suuremat wastupanekut, jeda kõike naljaks pidades.

Niiwiisi jannates, märkas ta korraga, et Netty uksele liginend ja väljaminna tahab.

Silmapilguks kadus tõi joowastus peast.

„Netty!“

Hüütam pööras ümber.

„Kuhu sa lähed?“

„Ma tulen kohe tagasi.“

Ja kadus ukse taha.

Herra armas paraja aja olemat ja kahmas Hildal tugewasti ümbert finni.

Ohmunud tütarlaps kainenest täiesti ja andis hoobi herrale wastu nägu.

Herra lasi oma käd lahti ja tõusis püsti. Wiha läikis ta filmis.

„Netty!“ hüüdis Hilda.

Sel filmapilgul tabas teda herra rusikahoop ja waene tütarlaps kukkus tumuli põrandale.

„Ära karju!“ lükkas herra teda jalaga. Jätus siis lauda ja tahtis omale liööri walada, kuid pudelid olid tühjad.

Ta kõlistas.

Warsti awanes uks ja läwele ilmus proua.

„Saate mulle midagi juua.“

Proua pööras ümber, jättes oma järel lahti uft.

Hilda toibus lõõgist. Nähes, et uks lahti tuli temal pähe põgenemise mõte.

Ta piilus herra poole. See istus paigal nagu tüdinud ja tema lihaw nägu oli pilwis.

„Sekund on ka aeg!“ käis Hildal peast läbi. Wälgu kiirusel oli ta maast ülewal ja ukse juures. Ta tahtis juba üle läwe astu, kui talle rusikaga rindu löödi.

„Ruhu ja jootsed!“

„Netty!“ karjatas Hilda ja tuikus tagasi.

Uks lükkati kinni.

„Noh, kas kodus käidud?“ naeris herra. „Tule siis siia lapsuke ja istu edasi.“

Warsti tuli proua ja tema järel teenija liööoriga.

„Proua!“ kuulduis teiselt toast. See oli Netty hääl.

Proua pööras ümber ja rääkis midagi. Selle järele jättis ta kelleliga sõbralikult jumalaga. Hilda sai aru, et see oli Netty!

Proua pööras jälle wõõra juurde.

„Noh, kas teie abielust ei tahta midagi wälja tulla?“

„Ei fleebi veel!“ naeratas herra.

„Ma arwan, et mul wist seletada ei pruugi, kus sa praegu oled,“ pööras proua Hilda poole. „Sa kui sa peatsid minu wastu tõrkumist ülesnäitama, siis tea, et sa siit elawalt ei pääse. Oled sa aga sõnakuulelik, siis wõid sa sama head elu maitsta, kui praegu Netty. Saad aru?“

„Jah,“ wastas Hilda, kel alandlik iseloom.

„Noh, siis pea end selle järel üles.“

„Pole wiga, küll ta harjub!“ sõnas herra.

„Tead, täna oled sa selle herra meelewalla all. Kui sa wastu paned, antakse sulle kihwti sisse!“

„Hea küll, hea küll!“ rahustas herra. „Küll me läbi saame. Äta aga julgesti meid tahetefi.“

„Pea siis meeles, mis ma ütlesin!“ pööras proua weel korra Hilda poole, tõusis üles ja läks wälja,

Herra jõi.

„Joo!“ kästis ta Hildat.

Hilda jõi

„Tule, istu sülle!“

Hilda wiimistas.

„Noh tule!“ lisas herra juurde.

Hilda pidi juba tulema, kuid enne taites herra kannatus ja ta pörutas:

„Kas tuled juba!!“

See hääl oli nii hirmus, et Hilda hoopis ära hirmutas.

„Ei! Dialgi, ei!“ otsustas ta endamisi ja ta mõte töötas kiirelt nagu wälk. „Dialgi! kihwtitagu wõi tapku nad mind!..“

„Kas sa ei tule wõi?“ inises herra.

„Ei!“ karjus Hilda. „Andke kihwti!“
„Hea küll!..“ naeris herra ja tõelistas.
Proua tuli.

„Kihwti tahab,“ naeris herra.
„Hea küll. Võib saada.“

Proua pööras ümber ja tuli warsti teenijaga tagasi.

„Wala klaasi,“ käs kis proua.

Teenija walas.

„Mata preilile.“

Hilda wõttis klaasi wastu, kuid seal wõttis ahastus tema üle wõimust.

„Ema!.. Jsa!..“

Ta haaras kätega peast finni, pillates maha klaasi.

„No noh, preilike, ära wigurda!“ sõnas proua.

Hilda langes põlwili proua ette.

„Halastage minu peale! Laske mind minna!“

„Minna?.. Kas sa hull oled?“

Hilda märkas, mispärast teda minna lasta ei wõi.

„Ma ei räägi kellegile. Mitte ainjale hingelegi!“

„Ei!“ tõrkus proua. „Minult kats teed on jul — kas sinna ehk see.“ Ja ta näitas kordamisi esitets herra ja siis uue täiswalatud klaasi peale teenija käes.

Hilda waatas üles. Siis tõusis püsti, wõttis kätetu kandikult klaasi ja jõi selle ühe sõõmuga tühjaks. Las kis siis põlwil ja hakkas palwetama.

„Ega nii noorelt lähe,“ naeris proua. „Üks klaas teeb ainult piina, teine, wõib olla, tapab juba, aga kolmandaga on ots kindel.“

„Andke siis siia, enne kui piinama hakkab!”
karjus Hilda.

„Wala!” kästis proya teenijat.

Hilda jõi veel kaks klaasi üksteise järele.

„Mis kindel on kindel, joo neljas veel!”

Ja Hilda jõi ning langes uuesti palwetama.

„Kas mõjub?” küsis herra prouale liginedes.

„Peab mõjuma! vastas see. „See on üle kümne aasta seisnud wiin.”

Warsti jäigi Hilda nõrgaks ja wajus maha.

„Oleme rääkind!” naeratas proua ja läks ühes teenijaga wälja.

Herra astus Hilda juurde ja tõstis ta woodi.

„Dunetu neiu ei saanud enam maast ega ilmast aru. Ta jамfis.

Wastikuse ilme käis üle herra näo. Kuid lõi käega ja lasi paksud akna eesriided alla.

Õhtu ämarus wahetus pimedusega.

Walge ori.

Kui Hilda ärkas oli juba juur walge. Ta ehmus ja ei saanud kohe aru, kus ta on. Kuid pilku enese ja sassis ning osalt lõhki rebitud riiete peale heites sai ta aru, mis temaga sündinud ja et ta jalalõbumaja ohwriks langenud.

Pea walutas kangesti ja süda oli paha.

Magu olets tema järele walwatud, nii kohe astus tuppä paks proua ja tema kaasas teenija kandituga, millel pudel weini, kohwi ja juupistid.

„Noh, mu kallike!“ algas proua lipitsewa häälega. „Kas on paha? Pea walutab?“

Hilda ei wastanud, waid waatas hirmunuil filmil proua otja nagu ligineks talle kuri murdja ja nagu peats ta iga filmapilt põgenema.

„Pole wiga kallike!“ trööstis proua. „Kohu on peawalu ära, kui siit paar klaasi weini joote . . .“

„Ei taha!“ tuli Hilda juust.

„Taha ikka, kallike! Peaparandust.“

Ta liginex Hildale.

„Wala sisse,“ kästis ta teenijat. See täitis kasku ja ulatas Hildale weiniga täidetud klaasi.

Hilda wistas end kumuli patjadesse.

Proua naeratas ja patšutas selja peale.

„Ma räägin ikka ilusasti, kallike! Kui ja ei joo, on sinul enesel paha ja peawalu waewab sind kuni õhtuni, jood aga paar klaasi, on warsti pea selge.“

Kuid Hilda ei liigutanud.

„Hea küll,“ sõnas proua trotslikult. „Ei taha — ei taha. Ega siin wägisi jundimist pole. Ega minu pea waluta, ikka sinu pea. Nii siis — ei taha?“

Ta kui Hilda weelgi ei wastanud, pööras proua ümber ja läks ukse juurde, lastes tüdrukul wälja.

Kui uks jälle kinni läks, armas Hilda, et kõik toast lahkund ja tõstis pea, kuid tema pilt puutus kofku läwel naeratawa proua omaga.

„Tahad peaparandust?“ küsis weel see.

Hilda mattis ruttu jälle pea patjadesse.

Pead wangutades astus proua toast.

Tüfil ajal ei julgenud Hilda nüüd pead tõsta, mis walutas, just nagu oleks temas mingisugused jõud midagi raiunud. Kui ta wiimats siiski julges ringi waadata, nägi ta, et ta tõesti ainuüksi toas.

Ta hüppas woodist maha. Kuid pea oli veel nii segane, et ta tuius ja oleks maha kukkunud, kui ta mitte poleks saanud woodi najale toetada.

„Ma pean siit põgenema“ hakkas seletama tema mõte ja ta waatas toas ringi, kust leida väljapääse teed.

Toal oli üks suur walge aken. Hilda mäletas, et tuba, kuhu ta õhtul wiidi, oli alumisel korral. Nii ei ole raske hüpata wälja aknast ja seal appi hüüda.

Ta läks akna juurde ja waatas wälja. Tõepoolest ta ou alumisel korral ja akna all paistis ilus aed.

Walgufiirusel walmines tema peas põgenemise plaan, ruttu waatas ta ringi, kas keegi pealt waatamas ei ole, ja haaras siis aknast finni, et akent lahti teha ja alla aeda hüpata.

Waewalt sai ta weidi linki keerata, kui tanget raputust käes tundis. Aknasse oli lastud elektri wool.

Hilda tõmbas käe tagasi.

Mis nüüd teha?

Tal tuli meelde, et gumm elektri woolu läbi ei lase, kuid kust seda wõtta?

Nii enese ümber ja toas asjata gummi otsides ja woodi alla waatamiseks kummardades tundis ta pahemal säärel süfatripi õrna wajuust.

„Päästetud!“ käis tal peast läbi. Sest nendes futatrippides oli tihedalt gummi.

Ta mõttis mõlemad futatripid, mässis need passult lingi ümber ja katsus siis linki keerata. See keerduis lahti ja aken awanes.

Ruttu hüppas Hilda põlvedega aknale, kuid sel silmapilgul tundis ta tugewat elektri wapustust kogu kehas ja aknale tuskus ette wäljastpoolt tugew firm.

Toas oli korraka pimedus.

Hilda taganes akna juurest eemale. Tema mõistus ütles end igasugustest põgenemise katsetest lahti.

Warsti lõi laes olew elektri lambike põlema.

Uks awanes ja proua tuli.

„Anna andeks kallike, et weidi raputada said,“ algas ta emalikul toonil. „Ei ole parata. Nii juhtub siin alati, kui sa midagi omapead teha tahad. Pea jeda ikka ja alati meeles, et sul ainult jeda teha tuleb, mis mina käsen eht minu külaliselised sooviwad. Siis ainult võib sinu elu hea olla.“

Hilda ei lausunud sõna ja pööras prouale selja.

„Hea küll,“ sõnas see. „Küll sinu uhkus kaob!“

Ta läks toasti.

Warsti tõmmati akna firm üles ja elektri walgus laes kustus.

Hildal oli selge, et siit majast wäljapääsu ei ole, et warem wõi hiljem ta end ikka enesega kõik lubama peab.

Ta tuisus laua juurde toolile ja langes ahas-
tuses wastu laua äärt kummuli.

See oli hirmsam kui eluaegne sunnitöö.

Elu ja surma wahel.

Däks nädal, teine...

Juba kuu aega oli kestnud Hilda häbi põlw.

Kõik tema põgenemiskatsed olid jäänud tagajärjetaks ja alandlik Hilda andus oma saatusele.

Ta nägi ära, et tal väljapääsu oma piinajate küüfist ei ole ja wiimaks, kui olekski olnud, loobus ta juba isegi põgenemismõttest.

— Kuhu läheb ta oma roojastud ihu ja hingega? Ja ahastus wõttis alati tema üle wõimust, kui ta oma armsa kadunud kodu peale mõtles.

„Jsa!.. Ema!..“

Hildal ei olnud enam nuttu. Kõik ta pisarad olid juba äranutetud.

Temale enesele oli selge, et tema sinna urkasje pitaldaselt sureb. Esmalt hing, siis ihu.

Kuid tuli pööre. Hilda jäi haigeks.

Sellel urkal oli olnud ka oma arst, kuid see oli kauemaks ajaks ära sõitnud. Ja warsti tuli teade, et ta koguni niipea tagasi tulla ei saa.

— Mis teha nüüd suguhaige Hildaga? oli äriproua mure. Uut maja arsti ei olnud ja haige juurde külalisi lasta ei wõinud: mõni annab wiha pärast kättemaksmises politseile üles.

Kuid need, kelle käes on inimeste saatuse, mängimad nendega kui kaartidega.

Hilda oli juba kaua üfsilduspõlwe maitzenud. Ta oli haige, kuid see, et tema haigust teati ja jeda ei arstitud, pani teda paha aimama.

Tuleb ette, et inimene midagi, mida ta kunagi teinud ei ole, mida ta alatuks peab, nagu loomusunnil fiiski wahel ise teeb. Ja Hilda, kes kunagi kedagi ei luurand, waatas ühel päewal läbi wõtmeaugu.

Ja mis ta nägi?!

Proua seisis, käed puusas, test tuba, kuna teenija laua juures klaasi weini walas. Kui klaas täis, wõttis teenija laualt karbikese seeft ühe klaasmunakese ja juud kowasti kinni hoides ning mitte hingates puistis selle siju klaasi.

Hilda sai aru, et see walge pulber on fihwt. Ja ta ei ekfind. See oli strihniin.

„Pane weel teine,“ kästis proua. „Wast ei wõta see üks teda maha.“

Ja teenija puistas weel teise.

Süda Hilda rinnus kloppis kui surmale minejal.

Teenija pani klaasi lauale ja tõmbas siis pörandalt proua jalge eest ära wäikse waiba ja weidi maas seljaga Hilda poole püüdes, tõstis üles mingisuguse luugi.

Nähtawasti tuli sealt sügawusest mingisugust paha lõhna, sest proua wehtles esitaks ninarätikuga ja pärast hoidis nina hoopis kinni.

Teenija seadis luugi tagasi. Hilda sai aru, et kui nüüd luugi peale astuda, siis see langeb ja pealeastuja kukub sügawusse.

Kui waib endiselt luugi peale lastud, waatas teenija küsiwalt proua otša.

„Noh, las tulla!“ sõnas proua.

Hilda taganes ruttu ukse juurest eemale.

Teenija awas ukse.

„Preili Hilda,“ sõnas ta. „Proua ootab teid.“

Hilda läks, warjates oma ärewust.

„Do, tere, Hildake!“ naeratas proua. „Kuidas käji käib?“

Ja enne kui wastust ära oleks ootanud, pööras ta teenija poole:

„Anna preilile klaas head weini.“

Teenija läks laua juurde ja tuli klaasiga Hilda poole.

Ei olnud enam wiivitada — see oli surm tema filmade ees!

Hoop teenijale rindu lõi ta eemale kuna klaas maha kukkus ja paari sammuga oli Hilda akna juures. Onnaks juhtus olema akna all tool. Hilda hüppas sellele ja lõi teise jalaga wastu akna raami nii et see pörunedes lahti läks.

Proua tõttas põgenejat tabama, kuid enne kui ta käja külge sai, kukkus Hilda ühes klaasi killudega aeda.

Sel filmapilgul tuli isand M . . . wärawast fiske.

„Appi!“ karjus Hilda.

Isand M . . . haaras remolwri wälja ja sihtis sellega Hilda poole.

„Waiti ehk ma lasen!“ ähwardas ta.

„Lase!“ wastas Hilda.

Seal kargas isand M . . . Hilda juurde.

„Politsei!“ hüüdis Hilda.

Isand M . . . haaras tal ümbert kinni ja toppis rättiku suhu.

Gemal tõndiw politseinik waatas ringi — ta ei saanud aru, kust poolt hüüti.

Et teda rahustada, nagu oleks ta waletanud, hüüdis isand M . . .

„Woorimees!“

Gesmalt liginesid tänaval käiad.

„Sa saad wabaduse ja palju raha, kui sa waidid,“ ütles isand. „Kui sa aga karjud, teed küll meile paha, aga ennast sa ka ei aita. Üks kuul ja sinu lõpp! . . .“

Mingisugune rahustaw mõte nagu wärskte tuuleõht lahutas Hilda pead. Ta jäi rahulikuks.

Jäi rahulikuks ka siis, kui inimesed mööda läksid.

„Noh, täitke oma lubamist!“ sõnas ta siis oma wahile.

„Lähme!“ sõnas see.

Nad läksid wärawast wälja.

Ligines woorimees.

„Sõidame.“

Hilda astus kalessi. Ta julgus tuli tagasi.

Nad sõitsid T . . . tänavale nr. 2-a.

„Tahin teid siisse paluda?“ küsis isand.

„Olge head,“ wastas Hilda. „Aga kas lubate oma rewolvri minu kätte.“

Isand andis ja nad astusid tuppa.

Kui Hilda sealt kahe tunni pärast tuliuutes riietes, mis teenija magasinist toonud, wälja astus, oli ta rikas. Kuid selle eest oli ta lubaduse annud kõigest sellest loost waitida.

Kuid enam kui raha, waigistas Hilda südant see, et tal siis täieline õigus oli jäetud politsei poole pöörata, kui isand M . . . ja see proua oma tegewust jatkatsid.

Kui ta isand M . . . juurest wälja astus, tuli talle wastu Netty.

Selle imestus ei olnud mitte wäike.

„Kas ka?“ küsis ta nagu sõbralt.

„Alatu!“ wistas talle Hilda üle õla. „Sinu teenistus on läbi.“

Isand M . . . pidas oma sõna ja proua, kes seda häbitohu pidanud, sõitis teisse linna. Seal juhtus temale õnnetus ja nüüd peale paranemist elab ta waseid päiwi, igatahes hulga wasemaid, kui omal ajal Hilda.

Hilda sõitis terwiist parandama, ja tuli täiesti kosununa tagasi. Ning warsti elas tema pere tõeste selles rikkuses, mida unistanud ta enne kinos.

Kuid mis Hildas tapetud, oli süda. Ja seda ei rõõmustanud enam see hiilgus ja toredus. Ta ei olnud enam nii õnnelik, kui oma endises nooruse hingelises ja ihulises puhtuses.

Et ennaft trööstida, pühendas ta oma elu heategewusele ja nüüd, elatand naisterahwana, wõib

ta kõigist austatuna rahumeelegu oma minewiku
peale tagasi waadata.

Ühenduse minewikuga katkestas tema õnnelik
abielu ja tema väike lapsute on tema kallim tule-
wiku lootus.

K. Brandies'e raamatukauplus

Tallinnas, Suure Tartu m. № 22.

Mitmesugused raamatud:

- Kivilombi Ints.** Ilus Armilde. Hind 25 mk.
Uus ja õige käewaataja ning kaarditark. Hind 25 mk.
Kivilombi Ints. 7 uut Nalja kupleed. Hind 15 mk.
Isamaa äraandja ehk ilmasüüta hukkamõistetud. 35 mk.
Jakob Kõrv. Ben Hur ehk Kolgata. 13 annet. H. 50 m.
J. Mändmets. Mülkas. Hind 15 mrk.
H. Kümmel. Pagana preester ja misjonär. H. 15 m.
Ada Linden. Jumalik saatus. Hind 15 mrk.
V. Vabadik. Varga päevaraamat. Hind 20 mrk.
Sven Hedin'i reisikirjadest. Himalaja takka. H. 20 m.
Marie Schweiker. Raskesti katsutud. Hind 15 mrk.
Armin Stein'i järele H. Oras, Martin Lutherus ja Grahv Erbach. Ajaloolik jutustamine. H. 50 m.
Dr. V. Schiele. Eestikeele H. Oras. Sakslaste seltsis Buuri sõjas. Hind 100 mrk.
Elise Aun. Kibuvitsa õied. Luuletused. H. 10 mk.
J. Punisson. Orult ja mäelt. Luuletused. H. 10 mk.
A. Tombach. Kaljuvald. Luuletused. Hind 10 m.
O. Brunberg. Saksakeele iseõpetaja. Hind 50 mk.
E. Treumann. Praktikaline õpetus metsavahtidele. Hind 15 mrk.
Villiam Valke Atkinsson. Tahtejõud ning vaimuteravus äri ning igapäevases elus. Uinuvate vaimujõudude äratamine, teritamine ja õigete tarvitamine. Hind 80 mrk.
Voog I. Kirjatööde kogu toimekond: Ed. Hubel, Hugo Raudsepp, J. W. Weski. Hind 75 mrk.
J. Piper. Biologialised kirjad. Zytologia ehk raku-keseteadus. Piltidega. Hind 40 mrk.

5250

A
4907

K. Brandies'e raamatu

Tallinnas, Suure Tartu m. Nr. 22.

Dr. K. Lambert'i järele A. Liblik. Maailma rahvad II. Hind 30 mrk.

Tervishoiu raamat. Juhatus, kudas tervist hoida. Paljude piltidega. Hind 100 mrk.

Kuivad galvanielemendid. Õpetus, kudas kodusel viisil mitmesuguseid kuivi patareisi taskulampide, elektrikellade j. n. e. jaoks valmistada. Hind 15 marka.

Aleksander Kann. Konstitutsiooniline riigikord. Professor G. Scherchenevitshi järele. Hind 30 mrk.

A. Hanko. Ühistegevus. Tarvitajate ühisused. H. 10 m.

A. Trilljärv. Tasuja. Kurbmäng kuues pildis. H. 100 m.

Krakau kloostri saladused ehk Barbara Ubrik. Põnev romaan 320 lhk. Hind 250 mrk.

Uued armastuse kirjad. Lisa: Postmarkide tähendused, orakel ja muud lõhustused. Hind 50 m.

Pidu laulik. Hind 15 mrk.

Kivilombi Ints. Röövitud naisterahvas. Romaan Tallinna elust. Hind 30 mrk.

Kivilombi Ints. Apollo. Tasku näitelava. H. 15 m.

Heindrik Saar. Otsekohehus. Hind 40 mrk.

Rudolf Zero. Kontrollpesad ja nende tarvitamine kanapidamises. Hind 20 mrk.

Kivilombi Ints. Jüri Rumm ja õnnetu taluneiu. H. 25 m.

Kivilombi Ints. Nalja album. Hind 12 mrk.

Postiga tellijaid palun raamatu hinna markides ära saata.